

**ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2011. GODINE
5. RAZRED**

Zaporka _____

Bodovi _____

U svakom od sljedeća tri zadatka dva su točna odgovora. Zaokruži slova uz točne odgovore.

2

1. Koja su dva kontinenta od navedenih površinom najmanja?

- a) Azija   b) Sjeverna Amerika   c) Južna Amerika   d) Europa   e) Antarktika   f) Australija

2

2. Koja su dva od navedenih planeta najbliži Zemlji?

- a) Venera   b) Mars   c) Saturn   d) Neptun   e) Jupiter   f) Merkur

2

3. Koji od navedenih kontinenata pripadaju Starom svijetu?

- a) Azija   b) Sjeverna Amerika   c) Južna Amerika   d) Europa   e) Antarktika   f) Australija

U sljedeća dva zadatka poveži desni stupac s lijevim upisivanjem slova na crtu ispred pojmova u lijevom stupcu. Pazi, dva slova su višak.

3

4. _____ površina Zemlje
_____ duljina ekvatora
_____ udio kopnenog dijela Zemlje

- A) 29 %
B) 510 000 000 km²
C) 40 000 km
D) 40 000 km²
E) 71%

3

5. _____ galaksija
_____ planeti
_____ zvijezda

- A) manja svemirska tijela koja kruže oko planeta
B) svemirska tijela bez vlastite svjetlosti
C) beskrajno prostranstvo koje nas okružuje
D) užareno svemirsko tijelo
E) golema nakupina zvijezda

3

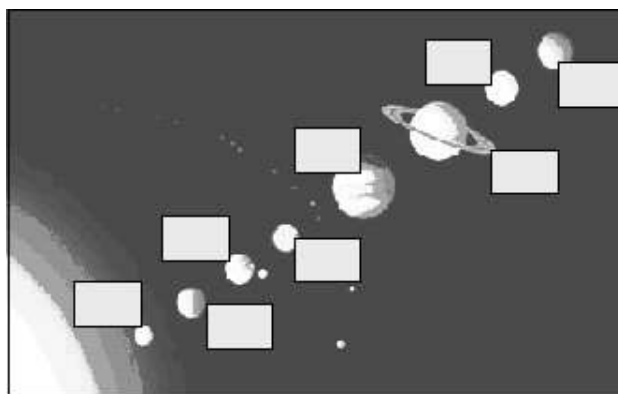
Sljedeći zadatak riješi pomoću priloženog crteža.

6. Obilježi slovima zadane planete na slici desno i na crte upiši njihove nazive.

A) Slovom A obilježi planet na kome živimo. Taj planet zove se _____.

B) Slovom B obilježi najmanji planet. Taj planet zove se _____.

C) Slovom C obilježi najveći planet. Taj planet zove se _____.

2

U sljedećim zadacima dopuni rečenice.

7. Zemlja se jednom okrene oko svoje osi za _____ sata. Ta vrtnja Zemlje oko osi naziva se _____.

2

8. Koje je godišnje doba na sjevernoj polutki 20. rujna, a koje na južnoj polutki 20. rujna? Na sjevernoj je polutki _____, a na južnoj _____.

2

9. Vremenski pojas u kojem se nalazi Hrvatska proteže se kroz _____ stupnjeva u geografskoj mreži. Dok je u tom pojasu podne, u susjednom pojasu istočno od našega je _____ sati.

2

10. Geografsku mrežu na globusu čine _____ i _____.

2

11. Geometrijsko tijelo čijem je obliku slična Zemlja naziva se _____, a sila kojom Zemlja djeluje na tijela na površini Zemlje naziva se _____.

- 2 12. Veliki dijelovi kopna okruženi oceanima nazivaju se _____, a najveći dijelovi svjetskog mora nazivaju se _____.
- 2 13. U mjerilu 1:100 000 brojka 1 označava udaljenost na _____, a brojka 100 000 udaljenost u _____.
- 2 14. Datumaska granica uglavnom se poklapa s meridijanom na _____°, a najvećim dijelom prolazi kroz _____ ocean.
- 2 15. Model koji prikazuje Zemlju u smanjenom obliku naziva se _____, a zbirka različitih geografskih karata uvezanih u knjigu naziva se _____.
- 2 16. Usporednica označena na geografskoj karti s nula stupnjeva (0°) dijeli Zemlju na _____ i _____ polutku.
- 2 17. Prijestupna godina ima _____ dana, a u takvoj godini dodaje se _____ (upiši cijeli datum).
- 2 18. Stručnjaci koji prikupljaju, odabiru i obrađuju podatke za izradu karata zovu se _____, a znanost o površini Zemlje i utjecaju ljudi na njoj zove se _____.
- 2 19. Točke na površini Zemlje kroz koje prolazi Zemljina os i u kojima se spajaju svi meridijani nazivaju se _____ i _____ pol.
- 2 20. Sustav kojeg čini naša zvijezda zajedno sa svim svemirskim tijelima koja kruže oko nje naziva se _____, a galaksija u kojoj se nalazi taj sustav naziva se _____.

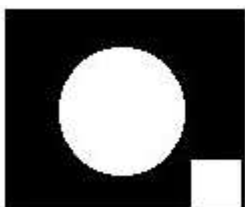
U svakom od sljedeća dva zadatka dvije tvrdnje od pet navedenih su točne. Zaokruži slovo ispred točnih tvrdnji.

- 2 21. Koje su tvrdnje o geografskim kartama i elementima geografskih karata točne?
- A) Geografske karte izrađene u mjerilu 1:25 000 i 1:50 000 zovu se topografske karte.
 B) Planovi i topografske karte pripadaju skupini tematskih karata.
 C) Na topografskim kartama nizine su prikazane zelenom bojom.
 D) Na geografskim kartama prikazana površina Zemlje je uvećana.
 E) Mjerilo izraženo brojkama u obliku omjera naziva se brojčano mjerilo.
- 2 22. Koje su tvrdnje o orijentaciji točne?
- A) Kompas je sprava čija magnetna igla pokazuje smjer istoka.
 B) Orijetirati se, znači odrediti strane svijeta i položaj stajališta.
 C) Na južnoj polutki se tijekom vedrih noći možemo orijentirati prema zvijezdi Sjevernjači.
 D) U suvremenoj pomorskoj orijentaciji veliki značaj imaju svjetionici.
 E) Najpouzdaniji uređaji za orijentaciju su satelitski navigacijski uređaji.

Sljedećih pet zadataka riješi pomoću priloženih crteža i karata.

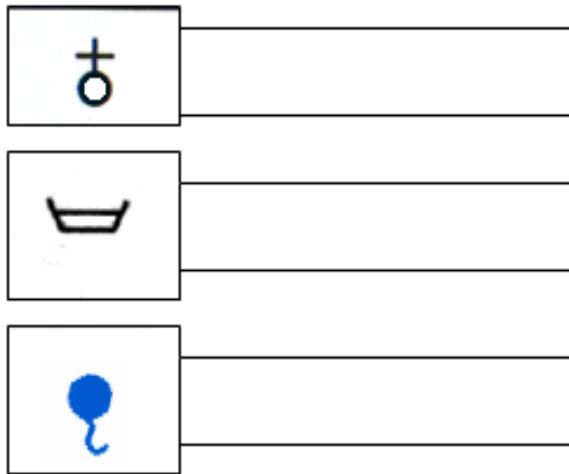
- 2 23. Na crtežu Mjesečevih mijena obilježi slovima zadane mijene.

- A) Upiši slovo A u pravokutnik uz položaj Mjeseca u trenutku uštapa.
 B) Upiši slovo B u pravokutnik uz položaj Mjeseca u trenutku zadnje četvrti.

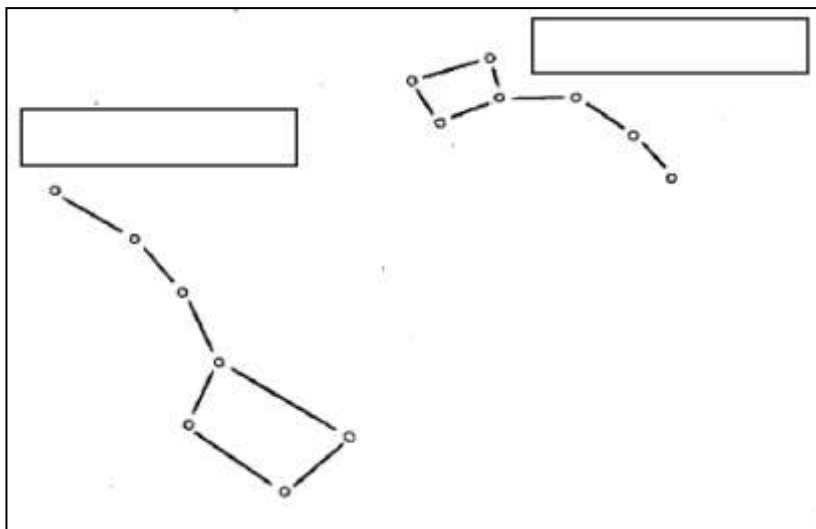
3

24. U pravokutnike pored kartografskih znakova napiši što prikazuju.

3

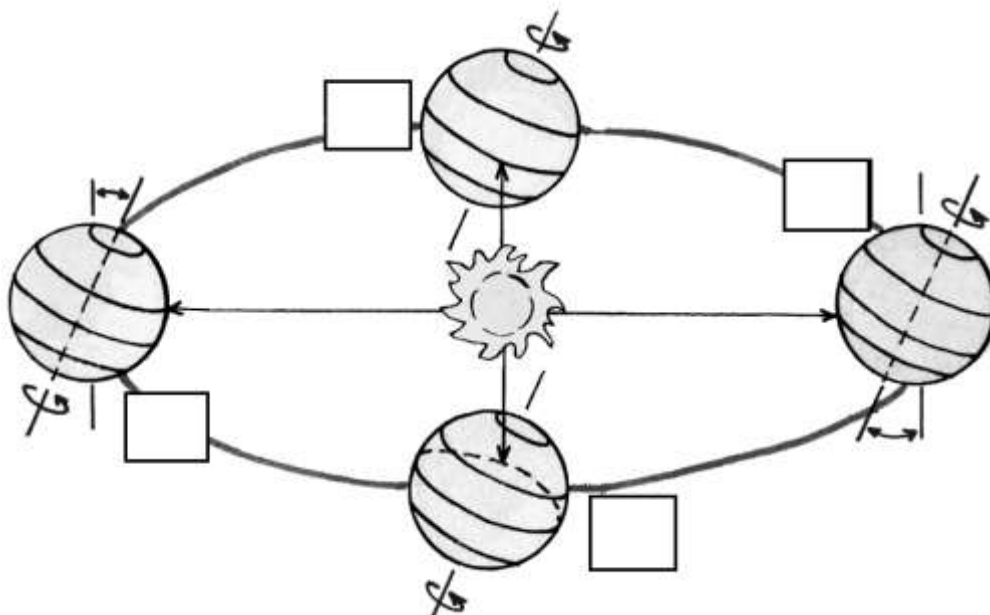
25. U pravokutnike na crtežu zvijezda napiši nazive zvijezda i zaokruži zvijezdu Sjevernjaču.

3

26. Na crtežu Zemljine ophodnje obilježi slovima zadane položaje Zemlje.

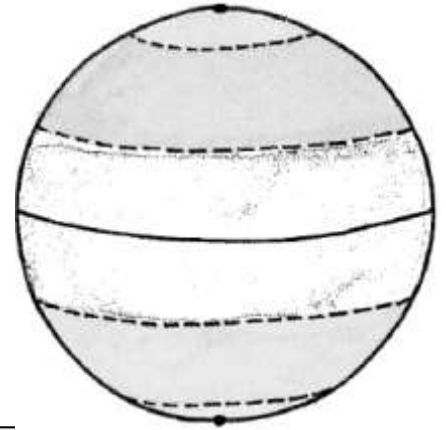
- A) Upiši slovo A u pravokutnik uz položaj Zemlje u trenutku proljetne ravnodnevce.
- B) Upiši slovo B u pravokutnik uz položaj Zemlje u trenutku prvog dana ljeta na južnoj polutki.
- C) Upiši slovo C u pravokutnik uz položaj zemlje u trenutku polarnog dana na sjevernoj polutki.

3

27. Zadatak riješi na crtežu toplinskih pojasa.

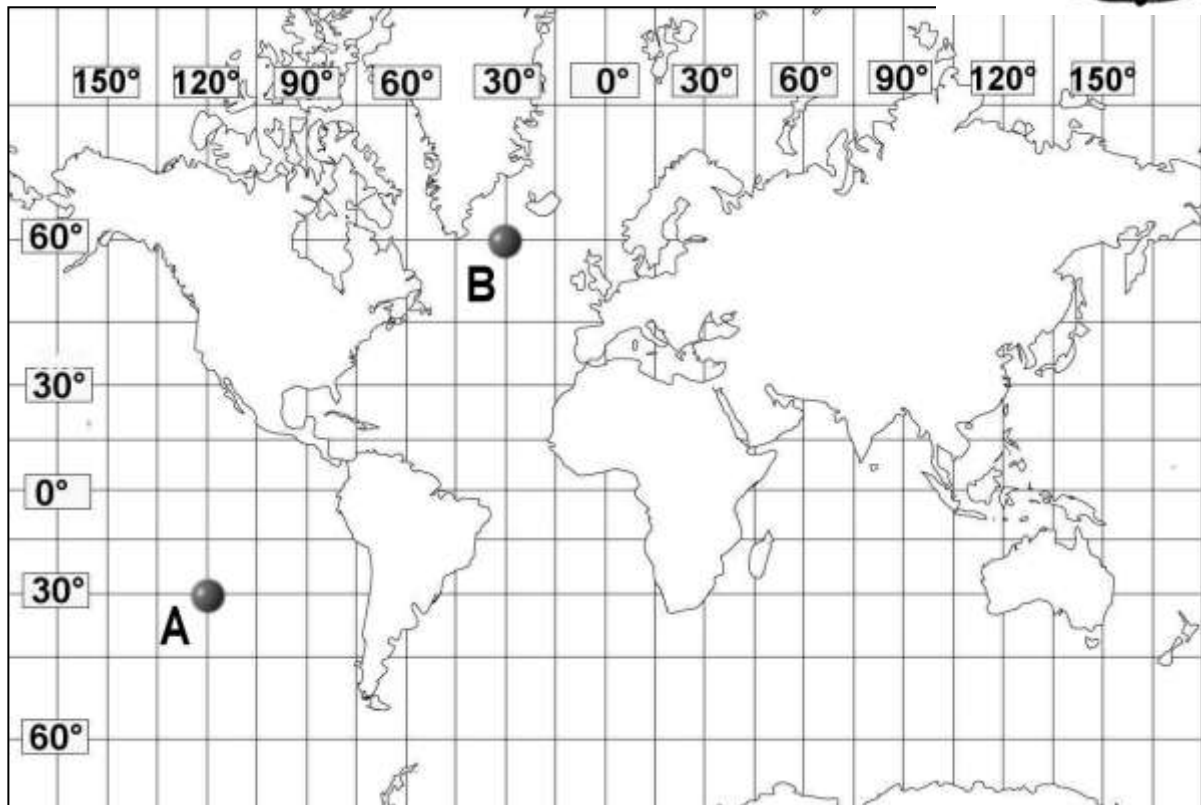
- A) Toplinski pojas u kojem se nalazi Hrvatska označi znakom X.
 B) Kosim crtama u cijelosti iscrtaj toplinski pojas u kojem se nalazi najveći dio Afrike.
 C) Podebljaj paralelu na koju sunčeve zrake padaju okomito 21.12.

Sljedeća dva zadatka riješi na priloženoj karti svijeta.

3

28. Očitaj geografski smještaj točaka označenih na geografskoj mreži.

- A) Točka A _____
 B) Točka B _____
 C) Točka B je smještena u _____ oceanu.

3

29. A) Na površinom najveći kontinent Novoga svijeta upiši slovo S.
 B) Na površinom najmanji ocean upiši slovo N.
 C) Na površinom najveći otok na Zemlji upiši slovo O.

Sljedeći zadatak riješi na karti južne polutke.

3

30. Ispiši nazive kontinenata koji su na karti obilježeni slovima.

- A _____
 B _____
 C _____

